

Tvåläraresystem och kompetensutveckling

När en skola ska ta emot en elev med blindhet saknar personalen ofta kunskap om vad det innebär. Då är det viktigt att få kompetensutveckling och tid för att hitta fungerande arbetssätt. Här berättar två lärare och en elev i årskurs 5 om sina erfarenheter och lärdomar.

Eleven är nästan helt blind, men med rätt planering och en del tekniska hjälpmedel går det alldeles utmärkt i skolan för henne. I klassrummet har eleven en egen dator där hon har sina digitala läromedel inlagda. De texter som ingår i undervisningen är också inscannade av lärarna, så att hon kan lyssna på dem och läsa dem på sin punktdisplay. Hon sitter placerad på ett sådant sätt att hon hela tiden kan jobba vid sin dator, men samtidigt vara delaktig i samtalet i klassrummet. Intill sin bänk har hon lite extra utrymme för att få plats med en del teknisk utrustning. I matematik använder eleven räknerekskapet abakus, som liknar en kulram. En bra lektion, det är när man har tydliga genomgångar och sen jobbar själv, tycker hon. Det är också viktigt att det är lagom mycket att göra på lektionen för hon ska hinna med.

– Vi lärare måste ha förberett allting, så att det finns färdigt när hon ska använda det, berättar Lena Söderlund. I vissa ämnen och vissa situationer kan det ta ganska mycket tid att anpassa materialet, särskilt i geografi. Kartor och sånt är ganska klurigt för en synskadad elev. Då måste man tänka till hur man ska göra så att det blir en bra anpassning.

Inkluderande undervisning

Men det allra viktigaste som lärarna behöver tänka på är bemötandet, säger eleven:

– Jag vill att lärarna ska behandla mig precis som alla andra, precis så som de är mot de andra. Jag vill inte att det ska vara något speciellt, det känns bäst så.

Emma Lundin instämmer.

– Målet är att varje elev ska vara så inkluderad och delaktig som den bara kan. Det är där utmaningen ligger, att göra så att den här eleven känner sig precis som alla andra. Det innebär att jag som pedagog behöver tänka om. Jag kan inte göra som jag alltid har gjort innan utan jag måste ändra mitt tankesätt.

– Ja, man måste själv tänka till hur man förklarar, hur man pratar, hur man har en genomgång, fortsätter Lena. Jag kan inte peka på tavlan och säga ”här står det vad du ska göra” utan jag måste hela tiden syntolka allting som jag gör. Det tar lite tid att komma in i det.

Tvåläraresystem

Lärarna arbetar i ett tvåläraresystem. De delar på arbetet att planera, förbereda och genomföra undervisningen. Emma Lundin ser många fördelar med det arbetssättet:

– Vi är två lärare, två utbildade lärare, som båda har gått kursen på Resurscenter Syn i Stockholm för att arbeta med synskadade elever. Tvåläraresystemet betyder att vi har samma ansvar för klassen och för den synskadade eleven, vi har inte delat upp det på något vis. Det innebär att om min kollega blir sjuk har jag full koll och tvärtom. Det blir inte sårbart utan vi vet hela tiden vad vi ska göra. Om man är två har man stöd i varandra och kan hjälpa varandra, man är absolut inte ensam. Vi har delat upp några av ämnena emellan oss beroende på utbildning, jag är mer ansvarig för NO och Lena för SO.

Kompetensutveckling och stöd

Emma och Lena betonar vikten av att få både kompetensutveckling och stöd i yrkesrollen.

– SPSM:s Resurscenter Syn är en fantastisk tillgång, menar Lena. Vi har gått kurs där och då har vi börjat komma in i tänket. I början måste man själv få tid att reflektera och fundera över vad det innebär och vad som blir annorlunda. Mycket blir annorlunda när man har en synskadad elev, men mycket blir också väldigt självklart efter ett tag. Jag och Emma tänker inte längre på hur vi ska syntolka.

– Ja, vi har fått ett oerhört bra stöd av SPSM, säger Emma. En rådgivare därifrån har kommit till oss och handlett oss i olika frågeställningar. Vi har också fått stort stöd av en specialpedagog som kommer till oss och stöttar oss om det är något specifikt som vi behöver hjälp med. Vi har upptäckt att det ordnar sig! Att allting ordnar sig om man tar hjälp av de instanser som finns.